

Posudek oponenta k rigorózní práci

Název práce: **Etnické postoje vůči romskému etniku**
Autor: Mgr. Zdeněk Bartoš
Oponent: PhDr. Alexandra Fonville, Ph.D.
Katedra psychologie FFUK , odd. Sociální psychologie

Autor definuje **cíle práce** následujícím způsobem (volně parafrázováno): 1) Popsat implicitní a explicitní postoje, které zaujímají majoritní Češi vůči Romům. Dále prozkoumat vzájemný vztah mezi implicitními a explicitními postoji a popsát souvislosti mezi metodami, kterými se dané postoje zjišťují. 2) Dalším cílem je srovnání atributů přisuzovaných majoritou Romům s vlastnostmi, které přisuzuje majorita sama sobě. Zda se majoritní Češi hodnotí pozitivně a zda romskou populaci hodnotí negativně. 3) Zjištění vztahu mezi nepřímou metodou zjišťování postojů a teorií sociální dominance. Pro naplnění těchto cílů autor realizoval dvě výzkumná šetření. První ještě jako součást práce diplomové, rigorózní práce byla obohacena v empirické části o další výzkumné šetření. Autorovi se s určitými omezeními, kterých si je vědom (především velikost vzorku, způsob výběru vzorku, dále zvolená metodika a vnější neprozkoumané nebo nekontrolované proměnné), podařilo cíle naplnit.

Po formální stránce má práce 91 stran textu + seznam literatury + seznam obrázků, tabulek a grafů + seznam příloh. Je členěna na část teoretickou (6 kapitol) a empirickou, které jsou zakončeny shrnutím a diskusí. Seznam literatury je rozsáhlý (17 stran odkazů) a pozůstává především z odkazů v anglickém jazyce.

Teoretická část je kompaktní, autor se věnuje všem oblastem, které jsou vzhledem ke zvolenému tématu a jeho cílům relevantní. Postupuje od obecnějších teoretických východisek k těm více specifickým. Autor jasně v úvodu definuje, které kapitoly byly součástí ještě diplomové práce a co zařadil do práce rigorózní nově. Najdeme zde následující kapitoly: „Postoj“, „Implicitní a explicitní postoje“ (vč. nástrojů jejich měření), „Stereotypy, předsudky a diskriminace“, „Autoritářství“, „Rasismus“, „Romové jako etnická menšina“. Teoretická část tvoří dobrou výchozí platformu pro navazující část empirickou. Ocenila bych jenom větší aktuálnost citovaných pramenů (v citacích a parafrázích převažují zdroje starší 8-10 let od jejich publikování) a více studií z českého nebo slovenského prostředí na příbuzné téma.

V empirické části najdeme 2 šetření. Jedno je původní a tvořilo náplň diplomové práce, druhé autor realizoval nově pro potřeby práce rigorózní. Autor precizně formuluje hypotézy, které přirozeně část empirickou strukturují a rovněž přirozeně a

srozumitelně navazují na část teoretickou. V části empirické bych vyzdvihla především realizaci pilotních studií, které předcházely realizaci samotných cílových průzkumů. Autor precizně popsal, jaká opatření na základě pilotních studií vyvodil pro realizaci samotných cílových šetření. Navazuje uváděním konkrétních výsledků a vyhodnocováním hypotéz. Doporučila bych se držet „čistoty“ dílčích kapitol empirické části práce a vyhnout se prolínání výsledkové části a částečné diskuse, ke které autor sklouzává na str. 78.

Bohaté literární zázemí autor méně využil v **části diskusní**, která by měla více zasazovat aktuální výsledky autora do již existujícího rámce teoretických poznatků a modelů. Diskuse je dle mého názoru zpracována méně precizně a místy i méně přiměřeně (viz str. 84, hypotéza č.1 a hypotéza č.3, kde autor srovnává své výsledky s průzkumy realizovanými v USA, kde se zkoumala majorita a Afroameričani). Rovněž bych čekala preciznější a pečlivější přístup při hledání vysvětlení pro vyvrácení de facto jediné hypotézy (H5). Tady autor zůstává u prostého konstatování toho, že se hypotéza nepotvrdila.

Celkově hodnotím práci jako dobře strukturovanou, srozumitelnou, je dobře znatelná „centrální linka“, která se „vine“ napříč celou prací a jednotlivé části díky tomu do sebe dobře zapadají. Oceňuji kritické zamyšlení se autora nad limity vlastní práce v závěrečných kapitolách práce.

Přínos práce autor sám explicitně nedefinoval a vzhledem k tomu, že jak formulované hypotézy, tak výsledky nejsou nikterak překvapivé, mne samotné přínos práce malinko uniká. Ocenila bych, pokud by se na definici přínosu autor zaměřil v rámci její obhajoby.

Navrhuji, aby předkládaná rigorózní práce byla hodnocena známkou „prospěla“.

V Praze, dne 5.3.2019

PhDr. Alexandra Fonville, Ph.D.